

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Lucas 19, 1 - 10
Ochtenddienst

Broeders en zusters,

1. **Votum**
2. **Zegengroet**
3. **Votum**
4. **Zegengroet**
5. **Zingen : Psalm 9 : 1, 7 en 8**
6. **Lezing van de wet**
7. **Zingen : Gezang 170 : 2 en 3**
8. **Gebed voor vergeving van de zonden en vernieuwing door de Heilige Geest**
9. **Schriftlezing : Lucas 5 : 17 - 32**
10. **Zingen : Psalm 32 : 1 en 5**
11. **Tekst : Lucas 19 : 1 - 10**
12. **Prediking**
13. **Zingen : Gezang 55 : 1 - 5**
14. **Dankzegging en voorbede**
15. **Inzameling van de offergaven**
16. **Slotzang : Psalm 66 : 5 en 7**
17. **Zegen**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein

Elk jaar op de derde zondag van maart houdt vereniging Dit Koningskind een zogenaamde de Ontdekzondag. **[Koningskind]** Dit Koningskind is een vereniging voor christenen met een verstandelijke of lichamelijke beperking en voor de mensen die bij hen betrokken zijn. Op die zondag daagt de vereniging iedere kerkelijke gemeente uit om de talenten van mensen met een beperking te ontdekken. Steeds meer gemeenten doen mee. Zo mocht ene Tineke op de Ontdekzondag voor het eerst tijdens de collecte piano spelen. Ze staat inmiddels – tot haar grote genoegen – op het muziekrooster in haar gemeente. En Freek, lid van een andere gemeente, heeft sinds de tweede Ontdekzondag een bijzondere functie in de diaconie. Hij helpt nu elke zondag met de collecte. Zo kunnen we lezen op de website van Dit Koningskind. Dat zijn twee mooie voorbeelden van hoe een gemeente echt een plaats kan geven aan mensen met een beperking.

Naar mijn overtuiging is omgang met gehandicapten een ontdekkingstocht die ons niet alleen laat ontdekken wat de mogelijkheden van de ander zijn. Het ontdekt ons ook aan onszelf. De bekende schrijver 'Henri Nouwen', onder andere bekend van zijn boek over de gelijkenis van de verloren zoon heeft hier iets prachtigs over geschreven. Deze Nederlandse geestelijke heeft een tijd in een thuis gewerkt voor mensen met een verstandelijke beperking. Dat was in Toronto Canada. Daar over schrijft hij op een gegeven moment: **[Daybreak I]** 'Daybreak (zo heette het tehuis) kan mij helpen om niet alleen kinderen bij mij toe te laten, maar ook zelf een van hen te worden. Misschien kunnen de gehandicapte mij leren hoe ik opnieuw kind kan worden. Zij ontvangen immers Gods eerste, onverdiende liefde. Ze hebben de wereld nauwelijks iets te bieden, ze hebben geen opleiding, geen bekendheid en geen invloed, zij produceren nauwelijks iets en brengen nauwelijks geld binnen. Zij moeten kunnen vertrouwen op liefde. **[Daybreak II]** Ik ben hier al zo vaak omhelsd door mensen die nooit van mij gehoord hebben en niet in het minst van mij onder de indruk zijn, dat ik echt begin te denken dat zij hun liefde belangeloos geven en dat die liefde belangeloos wordt aanvaard. Mijn droom is dat Daybreak steeds meer een plek wordt waar Gods eerste, onverdiende liefde voelbaar kan worden voor mensen die angstvallig proberen liefde te verdienen.' In Daybreak ontving Henri Nouwen dus een liefde die hij verder bijna nog nooit was tegen gekomen. Deze mensen gaven hem hun liefde, niet omdat hij een bekend persoon was, want dat

wisten ze niet, maar gewoon omdat ze hem lief hadden. Dat is schitterend maar ook confronterend. Het laat zien dat je niet alleen de ander ontdekt als je met hem werkelijk contact legt, maar je ontdekt ook iets over jezelf. Over je angsten of over de manier waarop jij over liefde denkt.

Als je bereid bent iemand werkelijk te ontmoeten, zonder je te laten hinderen door vooroordelen of de mening van andere mensen, dan kan zo'n ontmoeting werkelijk een leven veranderen. Dat is ook wat we zien in de tekst van vanmorgen. Die tekst heb ik als volgt voor u samengevat:

[Thema & verdeling] De ontmoeting met de Heer Jezus maakt van de tollenaar Zacheüs een ander mens.

We zien:

- 1. hoe deze ontmoeting tot stand komt,**
- 2. wat tijdens de ontmoeting gebeurt,**
- 3. wat de Heer Jezus met deze ontmoeting wil laten zien.**

We zullen dus eerst zien hoe de ontmoeting tot de Heer Jezus en Zacheüs tot stand komt. Jezus is op weg naar Jeruzalem. Het is zijn laatste reis naar de hoofdstad. Voor dat de Heer Jericho was binnen gegaan, had hij een blinde man genezen. Deze man had langs de kant van de weg gezeten en toen hij hoorde dat er een menigte mensen voorbij kwam, had hij gevraagd wat er aan de hand was. Toen de mensen hem verteld hadden dat Jezus uit Nazareth eraan kwam, had hij geroepen: 'Jezus, Zoon van David, heb medelijden met mij!' Mensen hadden hem toegesnauwd dat hij moest zwijgen, maar hij was alleen maar harder gaan schreeuwen. **[Genezing blinde]** Jezus was gestopt en had gevraagd de blinde bij Hem te brengen en Jezus had hem genezen. Zijn geloof had hem gered.

Aansluitend was Jezus de stad binnen gegaan. Een belangrijke tollenaar uit Jericho wilde Jezus ook graag zien. Hij wilde zien wat voor man het was. Maar hij had een probleem, jongens en meisjes, hij was maar klein van stuk. En hij hoefde er ook niet op te rekenen, dat de mensen hem wel voor zouden laten. Zo populair was hij niet in Jericho. Bepaald niet zelfs. Hij was een rijke hoofdtollenaar. Tollenaar, jongens en meisjes, zijn mensen die het recht hebben gekocht om belasting te mogen vragen van mensen. De Romeinen verkochten dat recht. Zo kreeg de keizer zijn geld binnen. Bij ons staat precies vast hoeveel belasting we moeten betalen. En dat wordt ook netjes gecontroleerd.

Maar in de tijd van de Heer Jezus was dat niet zo. Tollenaars konden ongestraft meer geld eisen dan ze eigenlijk mochten. De Romeinen maakten zich daar niet druk om. Als zij hun geld maar kregen. En Zacheüs vroeg ook te veel geld aan mensen. Hij was erg op zijn geld gesteld. Maar dat had hem niet populair gemaakt. Hij hoorde daardoor bij de mensen met wie de meeste mensen liever niet omgaan. **[Vermijden]** Hij had misschien wel geld, maar de meeste mensen liepen met een boog om hem heen en wilden niet met hem gezien worden. Ze gingen met hem om alsof hij aan een besmettelijke ziekte leed. Zacheüs had wel geld, maar was ergens maar een eenzaam mens.

Het was niet direct dat Zacheüs iets van Jezus wilde. Hij was gewoon nieuwsgierig naar de man waar hij al het nodige van had gehoord. Dat zouden wij toch ook hebben. Als je al veel over iemand hebt gehoord, dan wil je zelf ook die persoon zien. Dan krijg je toch een betere indruk van zo iemand. Wat voor uitstraling heeft hij? Hoe kleedt hij zich? Hoe gaat hij met andere mensen om? Maar hoe kon Zacheüs met zijn kleine postuur nu iets van Jezus te zien krijgen? **[Jezus zien]** Hij dacht goed na en bedacht dat Jezus straks langs een vijgenboom zou komen en hij trekt een spurtje en klimt in de vijgenboom. Zo hij zit en dan kan hij straks goed die Jezus bekijken als hij langs komt.

Zo, daar komt Jezus aan. Hij kan hem goed zien. Hij is nu bijna bij de boom waar hij in zit. Maar dan gebeurt er iets waar hij niet op had gerekend. Jezus blijft staan, kijkt naar boven en maakt oogcontact met hem. Vervolgens zegt Hij: 'Zacheüs, kom vlug naar beneden, want vandaag moet ik in jouw huis verblijven.' En dat brengt ons bij het tweede punt.

[Punt twee] **Daarin zullen we zien wat er tijdens de ontmoeting tussen de Heer Jezus en Zacheüs gebeurt.** Mensen met een bijzonder uiterlijk worden vaak wel gezien door anderen. Iedereen kijkt wel even als er een opvallend klein iemand langsloopt. Of iemand met een ernstige vergroeiing. Iemand die heel dik is. Iemand met brandwonden in zijn gezicht. Iemand die ooit iets ergs heeft uitgehaald. We kijken vaak wel. Soms staren we zelfs. Maar vaak voelen we weinig behoefte om echt contact te maken. Die ervaring zal Zacheüs ook hebben gehad. Mensen zien hem wel, maar ze hebben een heel beperkt blikveld. **[Zien we?]** Ze zien hem alleen maar als die tollenaar die mensen afperst en als dat kleine mannetje. Wie hij verder is interesseert de mensen niet.

Het moet hem dan ook zeer verrast hebben dat Jezus totaal anders met hem omgaat. Hij had zelf niet de bedoeling gehad om Jezus aan te spreken. Hij wilde alleen deze man

een keer zien. Maar Jezus kijkt omhoog, noemt hem bij zijn naam en meldt dat Hij vandaag bij hem in huis wil verblijven. Het was natuurlijk al opzienbarend dat Jezus zijn naam kende. Iemand bij de naam noemen is heel belangrijk. Dat geeft mensen het gevoel dat je ze werkelijk ziet staan en in ze geïnteresseerd bent. Het maakt veel verschil of een leraar je naam kent of je alleen maar aanwijst en tegen je zegt dat jij antwoord moet geven. 'Ja, zeg jij het eens'.

Jezus slaat de brug naar Zacheüs. Hij zoekt de verbinding met deze rijke maar verloren man. Een man die zijn geluk zoekt in zijn geld en bezit, maar die van binnen eenzaam is. En dat Jezus echt de brug slaat blijkt uit het feit dat hij Zacheüs te kennen geeft dat Hij in zijn huis wil verblijven. **[Jezus maakt contact]** Deze woorden van de Heer aan Zacheüs roepen weerstand op bij de omstanders. Bij die brave mensen. Die er misschien op hadden gehoopt dat Jezus bij hen in huis zou komen. Maar nu mopperen ze en uit hun woorden blijkt duidelijk wat ze van Zacheüs vinden. Want ze zeggen niet: 'Hij is het huis van Zacheüs binnen gegaan'. Nee, ze zeggen: 'Hij is het huis van een zondig mens binnen gegaan'. Dat is het eerste waar ze aan denken bij Zacheüs: een zondig mens. En Jezus wordt veroordeeld omdat Hij zich het lot van Zacheüs aantrekt. Jezus wordt geacht partij te kiezen voor de brave mensen, de nette burgers. Maar zo zit Christus niet in elkaar. Opnieuw doorbreekt Hij het cordon sanitaire dat mensen om Zacheüs en andere zondaars hadden gelegd. Want al eerder in zijn leven hebben mensen op Hem gemopperd omdat Hij met tollenaars en andere zondaars at en dronk. Bij het begin van zijn publieke optreden toen Hij Levi de tollenaar had geroepen tot het apostelschap. Toen had Hij ook al uitgelegd waarom Hij met tollenaars en zondaars at. 'Gezonde mensen hebben geen dokter nodig, maar wie ziek is wel; Ik ben niet gekomen om rechtvaardigen te roepen, maar om zondaars aan te sporen een nieuw leven te beginnen.' Maar dat zien veel mensen liever niet gebeuren. Ze hebben veel liever dat Jezus hun bevestigt in het feit dat zij betere mensen zijn dan die zondaars. Ze willen dat Jezus meedoet in het straffen van deze mensen door ze te isoleren en geen plaats te geven in hun midden.

[Zacheüs aanvaardt] Zacheüs had deze woorden van de Heer Jezus met vreugde ontvangen. Hij was uit de boom geklommen en was Jezus voorgedaan naar zijn huis en had Hem vol blijdschap in zijn huis ontvagen. Wat er precies gebeurt is tijdens het verblijf van de Heer in het huis van Zacheüs wordt ons niet verteld, maar ongetwijfeld is dat een

eerlijke en open ontmoeting geweest. Een ontmoeting die Zacheüs flink aan het nadenken heeft gezet. Dat zullen we in de derde plaats zien.

[Punt drie] **We zullen tenslotte zien wat Jezus met de ontmoeting met Zacheüs duidelijk wilde maken.** Tijdens het bezoek van de Heer aan Zacheüs staat de tollenaar op een gegeven moment op. En hij doet vervolgens een plechtige belofte aan de Heer. Hij belooft de helft van zijn bezittingen aan de armen te geven en hij belooft de mensen die hij heeft afgeperst een viervoudige vergoeding te geven. Dat is onvoorstelbaar. Iemand die eerst zoveel waarde hechtte aan geld en goed, gaat de helft van zijn bezit weggeven. En de mensen tegenover wie hij gezondigd heeft gaat hij schadeloos stellen en zelfs meer dan dat. En waarom doet hij dat? Daar is toch maar één reden voor aan te voeren: hij heeft de liefde van Jezus Christus leren kennen. Hij is door Jezus aan zichzelf ontdekt. Hij heeft ontdekt dat hij zijn kracht en macht zocht in zijn geld en goed. Die moesten hem troosten en een gevoel van eigenwaarde geven. Maar nu heeft hij de liefde van God leren kennen. Hij heeft leren zien dat er ook voor hem iets te vinden is dat veel belangrijker is: namelijk de liefde van God. **[Zichzelf zien]** Dat is wat de echte ontmoeting met Jezus Christus met een mens doet. Dat is wat er met je gebeurt als je weet dat Jezus Christus jou echt ziet staan en echt in jouw gezelschap wil zijn. Blijkbaar is datgene dat Jezus aan Zacheüs geeft zo waardevol voor hem dat hij andere mensen blij wil maken en recht wil zetten wat hij verkeerd heeft gedaan. Het woord 'vergeving' valt hier niet, maar wel is duidelijk dat Zacheüs een nieuw begin met zijn leven wil maken. Hier is een wonder gebeurt dat zeker zo groot is als bij de binnenkomst in Jericho. Toen leerde Hij een blinde zien. Nu leert Hij een rijke om weg te geven. En dat is het teken dat Zacheüs is gered. De woorden van Zacheüs zijn niet zijn redding zelf. Hij wordt niet gered omdat hij weggeeft. **[Zichtbare verandering]** Hij wordt gered omdat hij in Jezus zijn geluk heeft gevonden en daarom goed wil doen en recht wil zetten wat hij ooit verkeerd heeft gedaan. Zijn daad is bewijs dat hij van binnen een ander mens is geworden. De kennismaking met Jezus heeft Zacheüs diep veranderd.

En daarvoor is Jezus naar de aarde gekomen. Zoals Jezus dat zelf nog maar een keer zegt: 'De Mensenzoon is gekomen om te zoeken en te redden wat verloren was.' Met dat doel heeft Jezus Zacheüs geroepen en heeft Hij zichzelf uitgenodigd in zijn huis. En Jezus heeft zijn doel bereikt. Zacheüs heeft zichzelf leren zien door de ogen van God. En dat is wat wij allemaal nodig hebben. Dat is de weg waarlangs Jezus ons redt. Wie

bent u in de ogen van God? En dat maar niet met een God op afstand. Maar met een God die tegenover u zit en u recht in uw ogen kijkt en de brug naar u slaat, een God die u bij uw naam noemt en die tegen u zegt dat Hij vandaag deel wil uitmaken van uw leven. Want Hij wil u redden. Het is vandaag Ontdekzondag waarin we willen ontdekken wie onze naaste met zijn beperking is, maar dat begint met te ontdekken hoe beperkt we zelf zijn. **[Gods genadige ogen]** En wie zijn beperking durft te zien in de spiegel van Gods genadevolle ogen, die gaat anders naar zichzelf kijken, maar ook anders naar zijn naaste. Of die nu een beperking heeft of niet. Die gaat de mens zien achter de handicap. De mens in dat dikke lichaam. De mens in de rolstoel. De mens in die armoedige kleren. De mens met zijn moeilijke karakter. En wie dat doet wordt net als Zacheüs door Jezus een zoon van Abraham genoemd. Een mens die niet langer vastzit in een kinderachtige en bekrompen manier van denken, maar een mens die bevrijd is en in de ruimte van Gods liefde en genade staat. Laten we dus allemaal telkens in die ruimte van Gods liefde gaan staan en onze naaste met liefde tegemoet treden en ontdekken wie hij of zij is. Zo leidt het ontdekken van onszelf in Gods ogen tot het ontdekken van de ander in de ogen van God.

Amen